

א) לעיל פה, ב) מוסף זמנים רפ"ד פסחים ענ. ירוש' פסחים פ"ו ה"ה, א) לעיל סב; ד) [פסחים דף לז: ע"ג]; ט) ירוש' שם, ו) [נע' מו' לעיל ע"ג: ע"ג]; ז) ונתייפה בכורות לז: ד"ה פסקא; ח) לעיל פב, ט) פ"ח בית המדרש [נע' רש"י מנחות פנ:]; ט) שירך לעיל במשנה קג; י) [ערוכות מו, ז]; יא) [נע"ש מו' יצמות לו. ד"ה מר, וז"ל ל: ד"ה ומכמים, וז"מ עב, ד"ה קוסק, וז"כ לז: ד"ה ומכמים, ונכרות כח. ד"ה ר"מ].

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה ונער בו לבית השריפה ואני כלי' ומזהב ילא נמתק:

שינויי נוסחאות

א) קמופילוגית התיבא ועשית כלי' (ש"ש: ב) [א לא אליבא כו' כלי' וכ"ה צבל כתיבי (ש"ש: ב) כש"מ גנים ארצא, וכ"ה כתיבי' דרש"י, אכל תמוס' גרסי ארבעב: ד] ז"ל דתניא (ברב: הגר"מ: ב) [ח] ז"ל ותיבא (ש"ש: ז) [ז] ז"ל תיבא (ש"ש: ז) [ח] דאפילו (ש"ש: ח) [ח] כתיבי' דרבי אליעזר, ומינה דאדילי ליתא: ט] מפשרין (ש"ש: ז) דליבא (כ"ש: ז) [א] כתיבי' טסק ו"ה שרחו בקרבן זה, וע' פ"ט מלכות שפי' כתיבי' אמתות: יב) דאע"כ (כ"ש: ז) [ג] הדיה איובא דקתני גבי יוצא אס דוק כו' כלי' (ש"ש ובי"ב: ז) [ח] כתיבי' דקו קל, ובס' פלגיה' גרסי מבלתי: טז] ועין כש"כ כתיבי' טז] שמעון נשדח והלוי' הוא כלי' (ש"ש: י) [ח] בו פסול אחר (ש"ש: י) [ח] ז"ל דלא (ש"ש: י) [א] ז"ל וקסי' (ש"ש: ב) [ב] ז"ל בכבור (ש"ש: יא) מינה בו נמתק (ש"ש: ב) כתיבי' דלא הדבר טריפותו עד לאחר הפשט שחיטתו והפשטו לערוך בו, וכ"ה כתיבי' כש"כ כתיבי' וז"ל: ב] בקבורה, כתיבי' קדשים בחי' דאין כו' (ש"ש: ב) כש"כובא (כ"ה כתיבי' ותיבא) (ש"ש: ב) אכל הכמזים גרס לו ומתק לה צבכור סס, ועין כש"כ ובכס"מ סס פ"ג מהלכות בכורות ה"ג, ועין פ"ג וז"ל (הגר"מ: ב) [ח] והתפת' דר' ריב"ז: ב) [ב] ז"ל דתיביבצאי (ש"ש ובתיב: ז) כ"ה בראש פ"ג דברכות, וע"י לעיל דף ג ע"ב כש"כ אסת מ' ונלקיטוס סס: ב] דרובין יצא לבית השריפה ואני אומו וכו' כלי' (ש"ש, וביה בראש"ש: ב) [ב] ז"ל לעוסקים (ש"ש: ב) [ז] ז"ל וטעונין (בתיב: ד) (ש"ש: ב) [א] ז"ל מיד' (בלל אח"י) (ש"ש: ב) [ב] ז"ל גזירה (ש"ש: ב) [ג] כאלן הס"ק, ומתיב' אבל לא התירו מומחה, ולא משמע הכי (ש"כ, ב"ש, צ"ק: ב) [ד] ז"ל בפי' עד כמה (בכורות דף כח, הגר"מ:)

רבי אלעזר ברבי שמעון כו'. קסבר צוריקה כשרה תליא הימר העור אלז נפסל כשר קודם זריקה אין העור מותר ואפילו הופשט קודם פסולו: **מ"ד**. הדם מרצה על העור לאחר שנפסל כשר: **כרבי אליעזר**. דלמר דס אע"פ שאין כשר: **אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי**. כלומר מילמיה דרבי אלעזר **כרבי שמעון** דלמר לא הורלה ודאי פלוגתא היא דעל כרחק מודה הוא ללילו רבי אליעזר לא קאי כוותיה דהא קאמר זירוק לכתמילה אף ע"פ שאין כשר כגון אבד או נשרף אלמא זריקה מעלייתא היא: **כי פליגי אליבא דרבי יהושע**. כלומר הא דלמר דמ"ד הורלה כר' אליעזר ולא כרבי יהושע לימא דלפילו אליבא דרבי יהושע אמרה רבי למילמיה: **ה"ג עד כאן לא א"ר יהושע אלא צבכר דליבא פסידא לכהנים**. ע"כ **לא קאמר** רבי יהושע אס אין כשר אין דס אלא לענין לעלות קרבן לבעלים למוזה דליבא פסידא לכהנים והמורה אמרה (דכ"ס יב) הכשר **והדס: אצל וענין עור דאיבא פסידא דכהנים אפילו רבי יהושע מודה**. ללא מפקידנא ^[א] לכו שלא כתי' ואס נשרף כשר או אבד קודם זריקה לכתמילה **לא חרוק וליבא** ^[א] פסידא דכהנים שהרי **לא קרב הקרבן** ^[א] ואס עבר חרק הדם היא זריקה להמיר העור אע"פ ^[א] שלא עלה לו הקרבן הקרבה הי וקריתא ביה עור העולה אשר הקריב: **מידי דהוה** ^[א] **אדיעבד**. דקמני אס זרק הורלה. הניחא גבי נטמא איבא למימר ה"ן מרצה אצל ^[א] גבי יולא לא מרצה ה"ן וקאמר אס זרק הורלה אלמא ק"ל ^[א] היה לו לרבי יהושע דרשה זו דאס אין

כשר אין דס דאס זרק הורלה הלכך גבי אבד ושרוף נמי אע"ג דביעבד נמי פסול כדלמרינן בגיב' זולין (פסחים ע"ג:) לענין עור מיהא מודה: **למאות לא קאמר**. דהני הכשר מלותן כדן וכי קאמר ר' חנינא צנשרפין מחמת פסולן: **והאיבא קודם הפשט וקודם זריקה**. דצין לרבי צין לרבי אלעזר כרבי שמעון נשרף לרבי משוס דקודם הפשט ולרבי אלעזר משוס דקודם זריקה: **הלון קאמרי**. מימי **לא ראינו** עור מופשט יולא לבית השריפה והנפסל קודם הפשט עורו נשרף צבכרו ^[א] ואין מפשיטים אותו: **והאיבא אחר הפשט קודם זריקה**. דלרבי אלעזר כרבי שמעון הלון ^[א] ונשרף הוא: **ומשני רבי חנינא כרבי**

ס"ג. דלמר הדם מרצה על העור: ה"ג ואצ"א אפילו תימא כר' אלעזר כר"ש ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה. אפילו תימא רבי חנינא כרבי אלעזר ס"ל דוקא קשיא לך הא איבא אירע צו ^[א] אחר הפשט קודם זריקה לא איתרמי צימיו דלפילו לרבי דלמר הדם מרצה על העור כפני עצמו מודה הוא דאין הפשט קודם זריקה (ולא הורגלו כדן) וכל שכן לרבי אלעזר כרבי שמעון לא הורגלו כדן: **והאיבא נמצאה טריפה צבני מעיים**. לא ^[א] נמצא פסולו עד שהופשט ופסול זה קודם זריקה וקודם הפשט היה צו דקס"ד ^[א] דצין לרבי וצין לרבי אלעזר נשרף כדלמרן לרבי משוס דקודם הפשט ולרבי אלעזר משוס קודם זריקה: **מרצה**. הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרצה על העור והצבר ישרף כשאר פסולי קדשים: **אלא מאי קמ"ל רבי עקיבא**. כיון דשמעינן לרבי חנינא דלמר כשאר קדשים מרצה למה לי לאשמעינן ככור ^[א]: **דאפילו בגזולין**. ככור צעל מוס הנשחט צו ^[א]

צמדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא באכילה כדכתיב (דברים טו) כשעריך תאכלנו אצל אס מת עורו אסור וטעון קצורה ואשמעינן רבי עקיבא דהיבא ללא ניכר ^[א] טריפתו עד לאחר הפשט שראה שחיטתו והפשט עורו כאליו נזרק דמו כמקדש ונמצא טריפה לאחר הפשט: **כשר בקבורה**. ^[א] דאין מאכילין קדשים לכלבים ושריפה ליבא דאין שריפה בקדשים אלא כשהוצאה ^[א] לעזרה ונפסלו לאחר שחיטה: **והעור כשריפה**. לא ידענא טעמא. ונראה בעיני דל"ג האי פירושא ^[א] אלא ה"ג והלכה כדברי חכמים ותו לא מיד. ותוספתא ^[א] זו גירסא דתלמידי ^[א] תרביצא ^[א] היא וטעו צמה ששינו צמשנתיו צמילתייהו דרצנן ^[א] לבית השריפה ^[א] ילא ואני אומר דרצנן לאו אדר"ע קיימי דאיירי צבכור בגזולין אלא אדרבי חנינא קיימי דאיירי כקדשי המקדש: **ברתני' נשרפין צנים הדשן**. חוץ לג' מחנות כדילין לקמן כפירקין ^[א] דף קה"ג: **ומטמאין צגדים**. לעסקוין ^[א] דן כדכתיב (ויקרא טו) והשרוף אותם וגו': **שלא כמלותן**. שנפסלו טעונין ^[א] שריפה כשאר פסולי קדשים: **צנים הנירה**. פעמים בעזרה פעמים כהר הבית כדלמרינן בגמרא ^[א] ע"ב: ^[א] היו

מאן דאמר לא הורצה כרבי יהושע. תימה היכי מני סבר כוותיה הא קמני ומודה רבי יהושע דאס זרק הורלה כדצטמון ונראה לפרש ומ"ד ^[א] לא הורלה כר' יהושע דגזר נטמא כשר או נפסל ללא זירוק אטו אבד ושרוף דליבא כשר כלל דהתם אפילו צדיעבד

לא הורלה והכא נמי אין הדם מרצה על העור כפני עצמו אפילו צדיעבד צנטמא גזירה אטו אבד ושרוף ולא מיירי הכא צאבד ושרוף אלא צנטמא או נפסל ומ"ד הורלה ע"כ לא קאמר רבי יהושע דגזר ^[א] אטו אבד ושרוף ולא זירוק אלא גבי צעלים דליבא פסידא דכהנים שעדיין לא זכו צעורו אצל עור דאיבא פסידא [דכהנים] דכבר זכו כהנים משזירוק הדם התם לא גזרינן אטו אבד ושרוף מידי דהוה אדיעבד פ"י כפסול יולא וטומאה דדיעבד אס זרק הורלה ולא גזרינן הכא נמי מרצה הדם על העור כפני עצמו ופירוש הקונטרס דמוק: ^[א] **א"ר עקיבא מדבריו אמרנו בו'**. משמע דוקא צעורו יאותו הכהנים אצל צבכרו לא דלפילו לעוצדי כוכבים אסור והקשה ה"ר אפרים דצפרק כל פסולי המוקדשים (בכורות לז:) ממיר רבי עקיבא אפילו לעוצדי כוכבים ולעיל פ"י כר"ש פרק התערובת (דף ע"א: ^[א]) אצל לא התירו הא לכו הכי לא והיינו דלא כר"מ דקנים צפרק ^[א] (כל פסולי המוקדשין דף לז) צבכור שנשחט שלא על פי מומחה מכלן דקדק בלכות גדולות דהא דקיימא לן ^[א] כרבי מאיר בגזירותיו דוקא בגזירותיו ולא צקנסיו ^[א]:

^[א] ומודה רבי יהושע שאם זרק הורצה: **א"ר חנינא סגן הכהנים בו'**: **ולא הרי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים למצותן לא קאמרינן הרי ^[א] קודם הפשט וקודם זריקה חלוץ קאמרינן והאיבא אחר הפשט וקודם זריקה לרבי אלעזר כרבי שמעון דאמר אין הדם מרצה על העור כפני עצמו רבי חנינא כרבי סבירא ליה ואיבעית אימא אפילו תוקמא ^[א] כרבי אלעזר כרבי שמעון מודה רבי שאין הפשט קודם זריקה והאיבא נמצאת טריפה בבני מעיים קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה דיקא נמי דקתני א"ר עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ש"מ ואלא מאי קמ"ל ר"ע הא קמ"ל אפילו ^[א] בגבולין א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ה"הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא יוהלכתא כדברי חכמים ^[א] (בשר בקבורה והעור בשריפה): **ברתני' פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שהן נשרפין כמצותן ישרפים בבית הדשן** ו‏מטמאין בגדים ואם אינן נשרפין כמצותן נשרפין בבית ^[א] ה‏בירה ואינן מטמאין בגדים**

טבול יום פרק שנים עשר זבחים

קד.

עין משפט

נר מצוה

כט א מ"י פרק א מהלכות פסח"מ הלכה לא:
ב מ"י פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ג ד מ"י פרק א מהלכות פסח"מ הלכה לא:
ד הו מ"י פ"ג מהל' בכורות הלכה י וע"ש כ"מ:
ה ז מ"י פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ו ח מ"י פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ד:
ז ט מ"י פרק ז מהלכות מעה"ק הלכה ד ופ"ה מהלכות פרה הלכה ד:

תורה אור השלם

1. ועשית עלותיך הקישר ותיקם על מזבח וזוהו אלקיך ודם וזרקיך ישפך על מזבח וזרקה אלקיך והקשר תאבל:
דברים יב, כו

מוסף רש"י

אם אין בשר. לכו כגון שנטמא או שצאצד, אין הדם זרק (פסחים טו) דם אע"פ שאין בשר. כשרה ונפטרו הנעלים מה דם. עולה: בוריקה. שעומד בלחך וזרק מן הכלי, כדכתיב וזרק: אף בשר בוריקה. אלמא אורי יס וממת האירי חוקק לזיקה שעומד בכב וזרק אל כבד האירי למעכה: שריחו יש בין כבש לכבד וזרק יס בין כבש למזבח שלא היה ראש הכבש טעם צמזמ אלא אירי מעט מפקס צימסי (לעיל טב) ובעיני' פסחים טו: והמקדל את האיברים עומד על הכבש וזרקן על מערכת העגלים לקיים מצות זריקה: או נפסל. צטול יוס (פסחים טו) ר"א אומר זירוק. את הדם, ר"א לטעמיה דלמר כתיב זולין (דף ע"ג.) דם אע"פ שאין כשר: ר' יהושע אומר לא זירוק. ר' יהושע לטעמיה דלמר אס אין כשר אין דם, וילא חוץ לקליש צבכר קדשי הקדשים קאמר, שמתלה שלכן חומת עזרה, כדכתיב צטולה כתיב אתל מעט דלכוה, ואס יאמא נפסלת כדלפינן כתיב זולין מאל הקודש פנימה (ש"ס טז):

שיטה מקובצת

ת"ל ועשית עלותיך בו'. עין לעיל דף פ"ב ע"ב: ואף רבי עקיבא, עיין בתוס' בכורות (דף ל"ב ע"ב):

^[1] היו